

Literárnokritická reflexia slovenskej literatúry 2014 – 2015

Dňa 1. decembra 2015 sa na pôde Ústavu slovenskej literatúry SAV konal seminár *Literárnokritická reflexia slovenskej literatúry 2014 – 2015*, ktorý otvára priestor na výmenu názorov a postojov, týkajúcich sa problematiky aktuálnej produkcie (próza, poézia, dráma).

Podujatie otvorila riaditeľka Ústavu slovenskej literatúry Dana Hučková, ktorá pripomenula kontinuitu podujatia siahajúcu do roku 2006 a to, že ambíciou podujatia je jednak vytváranie obrazu o vydávaných dielach (hľadanie súvislostí a paralel), ako aj ich kritická reflexia.

Vladimír Barborík (Ústav slovenskej literatúry SAV) vo svojom referáte *Domáca próza: ďalší pokus o súčasnosť* načrtnol problém priestoru, v ktorom sa slovenská literatúra pohybuje. Kládol si otázku: „Aká je súčasnosť v domácej próze?“ Jeho odpoveď – „krátka“ – sa spájala s konkrétnymi menami slovenských spisovateľov: P. Pišťanek, P. Vilikovský a M. Kopcsay. Poukázanie na určitý posun v recepcii svetovej literatúry v domácom povedomí následne vyvolalo názorovo rozdielnu diskusiu.

V nasledujúcom príspevku sa Ivana Taranenková (Ústav slovenskej literatúry SAV) venovala interpretácii prózy M. Veselkovej *Nedostatky* v kontexte ideologického diskurzu. Jednotlivé tematické i motivické prvky interpretovala cez prizmu kapitalizmu, použila pojem „ideologická slepota“ hlavnej postavy Heleny. V závere pripomenula, že túto knihu považuje za jednu z najideologickejších kníh zo súčasnej produkcie.

Lubomír Machala (FF UP Olomouc) upriamil svoju pozornosť na dve knihy P. Vilikovského. Najskôr analyticky interpretoval prózu *Prvá a posledná láska*, zdôrazňujúc dva základné motívy, ktoré sa u Vilikovského objavujú: prvým je umelecká interdisciplinárna a druhým sú sondy do osobnej minulosti. Pri interpretácii *Letného snehu* poukázal na rafinovanosť autorského zámeru pri koncipovaní (nielen) tejto prózy, ktorú čitateľ neobjaví pri samotnom čítaní, ale až pri následnej reflexii.

Prvý blok uzavrela Zora Prušková (Ústav slovenskej literatúry SAV) s príspevkom *Nultý stupeň písania ako východisko naratívu*, v ktorom sa venovala próze Juraja Briškára *Sprievodca nezrozumiteľnosťou*, sledujúc pritom paralelu s textom Édourda Levé *Samovražda*. Nultý stupeň písania považuje za formu hlbokoj interpersonálnej a esteticky polyvalentnej spoluúčasti na literárnom stvárnení sveta.

Druhý blok seminára otvoril Radoslav Passia (Ústav slovenskej literatúry SAV) s príspevkom *Nevďačná cudzinka Irena Brežná*. V kontexte tejto témy poukázal okrem iného aj na opomínaný fakt, že na výslednej podobe preloženého textu má výrazný podiel aj prekladateľ, v tomto prípade Jana Cviková.

Podobne ako L. Machala, tak aj Karol Csiba (Ústav slovenskej literatúry SAV) sa vo svojom referáte *Autobiografickosť v prózach Veroniky Šikulovej* venoval dvom knihám spomínanej autorky. Išlo o knihy *Freska v dome* a *Medzerový plot*, v ktorých poukázal na

fragmentárne zachytávanie sveta, ktoré sa však postupne stráca, a obe knihy sú podľa K. Csibu zrkadlom Šikulovej nálad.

Lenka Macsaliová (Ústav slovenskej literatúry SAV) vo svojom príspevku cez podrobnú analýzu prózy P. Pišťanka *Rukojemník – Lokomotívy v daždi* a P. Balka *Vtedy v Lošonci* priblížila obraz detstva v oboch spomínaných dielach. Vychádzala pri tom z Douga Walkersa, hovoriaceho o troch emóciách, ktoré môžu typizovať chápanie detí nielen na pôde imaginatívnej fikcie, ale aj reálneho sveta – adrenalín, nádej a ocenenie čeliť novým výzvam.

Ako posledná v druhom bloku predniesla svoj príspevok Jaroslava Šaková (Ústav slovenskej literatúry SAV), ktorá sa venovala interpretácii Ballovej knihy *Veľká láska*. Pri svojej reflexii vychádzala z tézy: „Nie je pekná, je dobrá“ a pokúšala sa sledovať osciláciu medzi týmito dvomi bodmi – estetikou a efektivitou či účelom, dospejúc tak k záveru, že „ballovske konštanty“ aj v tejto próze ostali zachované.

Posledný blok bol venovaný produkcii poézie v posledných dvoch rokoch. V prvom príspevku Michal Jareš (Ústav pro českou literaturu AV ČR) usúvzťažnil dvoch poetov – J. Kuniaka a L. Bendzáka, hľadajúc prienik cez podobnú tematiku ich kníh. Obe knihy sa podľa neho zhodne pýtajú na to, čo je to život a prečo ho žijeme.

Pavol Markovič (FF PU Prešov) sa vo svojom referáte zaoberal poetologickými a textotvornými stratégiami v súčasnej slovenskej poézii, vychádzal pri tom z analýzy troch básnických kníh: M. Habaja *Caput mortuum*, P. Šuleja *Nódy*, P. Macsovszkého *Santa Panica*. Obdobne sa trom autorom vo svojom príspevku venovala aj Ivana Hostová (FF PU Prešov), ktorá si zvolila P. Macsovszkého, M. Habaja a M. Milčáka.

Podujatie potvrdilo svoju opodstatnenosť, pretože viaceré príspevky poukázali na témy, ktoré sa stali predmetom následných diskusií a diferenciácia názorov len potvrdila ich nejednoznačnosť a tým aj potenciál z nich plynúci.

Andrea Draganová

Slovenská literatúra – harmonogram redakčných uzávierok v roku 2016

Číslo 2: 15. február 2016

Číslo 3: 15. apríl 2016

Číslo 4: 15. jún 2016

Číslo 5: 15. august 2016

Číslo 6: 15. október 2016

Rukopisy v súlade s redakčnou normou časopisu prosíme zasielať v elektronickej podobe na adresu redakcie usllred@savba.sk.